

PALAUTE AMMATILLISEN PERUSKOULUTUKSEN KOULUTUSTARJONTAA JA KOKONAI SOPISKELIJAMÄÄRIÄ KOSKEVISTA SUUNNITELMISTA 2013-2016

Osaavan työvoiman saatavuus on yrityksille keskeinen kilpailukykytekijä ja kasvun edellytys. Joka toisella EK:n jäsenyrityksiin rekrytoitavalla henkilöllä tulee olla ammatillista osaamista (mm. EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2010). Ammatillisella perus- ja lisäkoulutuksen tulee vastata yritysten osaamistarpeisiin niin määrällisesti kuin ammatillisten koulutuksen ja tutkintojen tuottaman osaamisenkin osalta.

EK kannattaa suunnitelman tavoitetta, jonka mukaan ammatillisen peruskoulutuksen tarjonta mitoitetaan työmarkkinoiden pitkän aikavälin tarpeiden perusteella. Pitkän aikavälin tarkastelun ohella on tärkeä turvata nopea reagointi eri alueiden ja toimialojen muuttuviin työvoimatarpeisiin. **EK tukee ehdotusta koulutustarjonnan lisäämisestä ajoneuvo- ja kuljetustekniikassa, kone-, metalli- ja energiatekniikassa ja sosiaali- ja terveystalalle lukuun ottamatta kauneushoitoalaa. Sen sijaan matkailu- ja ravitsemisalalle suunnattuihin vähennyksiin EK suhtautuu kriittisesti.** Alan ammattitaitoisen työvoiman tarpeen on ennakoitu kasvavan etenkin niillä alueilla Suomessa, joissa venäläisten matkailijoiden määrä on kasvussa.

Työelämän tarpeet ensisijainen lähtökohta koulutustarjonnalle

EK korostaa, että ensisijaisena lähtökohtana koulutustarjonnan kehittämiseksi ja suuntaamiselle tulee olla työmarkkinoiden tarpeet. Tämä edellyttää koulutuspaikkojen suuntaamisen jatkovalmistelussa toimialakohtaisten tarpeiden tarkempaa tarkastelua. Esimerkiksi kaivannaisteollisuuden osalta on lähivuosina investointisuunnitelmia, jotka lisääisivät alan osaavan työvoiman tarvetta erityisesti Pohjois-Suomessa. Vastaavasti kaupan alalla investoinnit tulevat luomaan uusia työpaikkoja Keski-Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle. Kuljetusalan ja kiinteistöpalvelualan työvoimatarpeisiin vastaaminen on haasteellista nykyisilläkin koulutusmäärillä.

Koulutustarjontaa ja kokonaisopiskelijamääriä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon nuorisoiäluokkien koon lisäksi työikäisen väestön koulutustausta ja ikärakenne sekä **toimialakohtaiset koulutustarpeet, alueellinen elinkeinorakenne ja koulutuksesta työllistyminen.** EK ehdottaa, että jatkovalmistelussa nämä tekijät otetaan mukaan tarkaste-

Työmarkkinat
Mirja Hannula

28.12.2012

EK-2012-449

luun samoin kuin palautepyynnössä esiin nostettu koulutusprosessin tehokkuuden tarkastelu.

Koulutustarjonnan osalta on huolehdittava valtakunnallisesti elinkeinoelämän osaamistarpeista erityisesti pienten koulutusalojen osalta. Maakuntakohtainen koulutustarjontaa ja opiskelijamääriä koskeva tarkastelu ei tunnista koulutuksen järjestäjien valtakunnallisen koulustehtävän luonnetta, esimerkiksi metsäkoneenkuljettajakoulutus.

Ammatillista perus- ja lisäkoulutusta ja koulutustarjontaa on kehitettävä kokonaisuutena

EK pitää erittäin tärkeänä, että ammatillisen perus- ja lisäkoulutusta (ml. oppisopimus) kehitetään kokonaisuutena. Koulutustarjonnan osalta on huolehdittava siitä miten ammatillisen perus- ja lisäkoulutus kokonaisuutena vastaa elinkeino- ja työelämän tarpeisiin.

Koko ikäluokan koulutustavoitteen lisäksi ammatillisella koulutuksella on tärkeä tehtävä myös työuran aikaisessa ammattitaidon päivittämisessä. Ammatillisen osaamisen vahvistaminen työuran eri vaiheissa on edellytys työurien pidentämiselle. **Nuoria ja aikuisia tai ammatillista perus- ja lisäkoulutusta ei saa asettaa resurssien jaossa vastakkain.**

Koulutustarjonnan riittävyys on nuorisotakuun toteutumisen edellytys

Ammatillisella peruskoulutuksella on keskeinen rooli nuorten työelämässä tarvittavan ammattitaidon hankkimisessa. Hallitusohjelmaan kirjatun ns. **nuorisotakuun osalta ammatillisen peruskoulutuksen koulutustarjonnan riittävyys on kriittinen kysymys nuorten ammatillisten perusvalmiuksien hankkimisessa ja työelämään siirtymisessä.**

Ensisijaisena koulutusmuotona perusopetuksen päättävälle ammatilliseen koulutukseen hakeutuvilla nuorille tulee jatkossakin olla oppilaitosmuotoinen ammatillinen peruskoulutus. Yksilölliset koulutuspolut, joissa ammatillista peruskoulutusta, työpajatoimintaa ja oppisopimusta yhdistetään joustavasti, luovat uudenlaisia mahdollisuuksia ammatillisen perusosaamisen hankkimiseen ja nuorten siirtymiseen koulutuksesta työelämään. Ammatillisen peruskoulutuksen, oppisopimuksen ja näyttötutkintojärjestelmän tehokas yhteensovittaminen (esim. 2+1 malli) edistää työelämässä tarvittavan ammattitaidon hankkimista ja työllistymistä, lyhentää koulutusaikoja ja vapauttaa ammatillisen peruskoulutuksen resursseja ohjausta ja tukea enemmän tarvitsevien opiskelijoiden käyttöön.

Joustavien koulutuspolkujen lisääminen eri järjestämismuotojen yhteistyötä tiivistämällä edellyttää ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmän kehittämistä kokonaisuutena eri järjestämismuotojen erityispiirteet huomioon ottaen. Rahoituksen tulee kannustaa nopeam-

Työmarkkinat
Mirja Hannula

28.12.2012

EK-2012-449

paan siirtymiseen koulutuksesta työelämään, eri järjestämismuotojen yhteistyön tiivistämiseen ja koko ikäluokan kouluttamiseen. **EK pitää välttämättömänä, että työmarkkinakeskusjärjestöjen ehdotusten (18.10.2012) pohjalta käynnistetään viipymättä ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmän kokonaistarkastelu ja uudistaminen.**

Osana nuorten yhteiskuntatakuuta toteutettavaan nuorten aikuisten osaamisohjelman on varattu yhteensä 183 miljoonaa euroa vuosille 2013-2016 ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin valmistavaan koulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen. Ohjelman kohderyhmänä ovat vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevat 20-29 -vuotiaat, joita on noin 110 000. Kohderyhmän näkökulmasta ongelmallista on ammatillisen peruskoulutuksen rajaaminen osaamisohjelman ulkopuolelle. **Nuorten työmarkkina-aseman parantamisen ja elinkeinoelämän osaamistarpeiden näkökulmasta tulee harkita sekä nuorten aikuisten osaamisohjelman kohderyhmän laajentamista perustutkinnon suorittaneisiin työttömyysuhan alla oleviin nuoriin että ohjelmaan varattujen määrärahojen kohdentamista myös ammatilliseen peruskoulutukseen. Eri alojen työvoimatarpeisiin vastaamiseksi tarvitaan uudenlaisia koulutusmalleja, joissa tutkinto on mahdollista suorittaa osissa, esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteiden hoiva-avustajakoulutus.**

Ammatillisen koulutuksen toimintaedellytykset varmistettava

Ammatillisen koulutuksen koulutustarjontaan kohdistuvien leikkausten osalta tarvitaan siirtymäaika erityisesti niiden järjestäjien kohdalla, joihin kohdistuvat suurimmat vähennykset. Sopeuttamistoimet tulee suunnitella siten, että elinkeinoelämän koulutustarpeisiin voidaan mahdollisimman hyvin vastata. Samanaikaisesti tulee uudistaa toimintatapoja, jotta koulutuksen laatu ja työelämävastaavuus voidaan varmistaa sekä valtakunnallisesti että koulutuksen järjestäjien toiminnan tasolla. **Toimintatapojen uudistamista voidaan tukea luomalla koulutuksen järjestäjille kannusteet kehittää toimintaa uudistamalla kokonaisuutena ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmä ja ammatillisen koulutuksen laatustrategian toimeenpanolla.**

EK pitää tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen järjestäjäkenttä on myös jatkossa monimuotoinen ja yksityisessä toimintamuodossa (osakeyhtiö, säätiö, kannatusyhdistys) olevien koulutuksen järjestäjien toimintaedellytykset turvataan. Ammatillisessa koulutuksessa tulee säilyttää nykyinen koulutuksen järjestäjämalli, joka perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään järjestämislupaan. Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus tulee maksaa myös jatkossa valtiolta suoraan koulutuksen järjestäjälle.